

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 289/2016-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Radlinského 1718, Dolný Kubín, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13 CoKR 5/2014 z 18. júna 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 51/2014 z 10. decembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. januára 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na

spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 CoKR 5/2014 z 18. júna 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Obdo 51/2014 z 10. decembra 2015 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu“). Sťažnosť bola doplnená podaním sťažovateľky doručeným ústavnému súdu 14. marca 2016, v ktorom žiadala, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu, pretože sa z Obchodného vestníka dozvedel, že veriteľský výbor úpadcu 15. februára 2016 navrhol pokračovať v speňažovaní nehnuteľností zapísaných vo všeobecnej podstate úpadcu predajom časti podniku vo verejnom ponukovom konaní a v prípade, *„ak budú nehnuteľnosti, ktorých vylúčenia sa sťažovateľ domáhal i v základnom konaní speňažené, potom by prípadná deklarácia porušenia základných práv a slobôd v konaní pred Ústavným súdom a zrušenie rozsudku Krajského súdu Žilina sp. zn. 13 CoKR/5/2014 zo dňa 18.06.2014, by stratila reálny obsah materiálnej ochrany sťažovateľa“*.

2. Z obsahu podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobným návrhom na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Cbi 11/2012 *„o vylúčenie nehnuteľných vecí zo súpisu všeobecnej podstaty úpadcu“* doručeným okresnému súdu 15. marca 2012 domáhala proti žalovanej vydania rozsudku, aby súd určil, že má právo vylučujúce zapísanie jej majetku zapísané na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] pre katastrálne územie [REDAKOVANÉ], do súpisu všeobecnej podstaty úpadcu. Okresný súd jej žalobu po oboznámení sa s listinnými dôkazmi, vyjadreniami účastníkov a svedkov rozsudkom z 25. októbra 2013 zamietol (odôvodnenie rozsudku je na 21 stranách, pozn.). Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka 8. novembra 2013 odvolanie, v ktorom namietala, že okresný súd neúplne zistil skutkový stav, nevykonala navrhnuté dôkazy a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3. Krajský súd po opísaní skutkových a právnych záverov z rozsudku okresného súdu (s. 1 až 6), podstaty odvolacích námietok sťažovateľky (s. 6 až 9) a vyjadrenia žalovanej (s. 10 a 11) potvrdil napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne a svoje závery uviedol na s. 12 až 19. Proti rozhodnutiu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, v ktorom tvrdila, že rozhodnutia krajského súdu a okresného súdu považuje za vecne nesprávne z dôvodu najmä nesprávneho výkladu ustanovení § 39 a § 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka v jej veci.

4. Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím (pozri bod 1) jej dovolanie odmietol z dôvodu, že nie je podľa § 238 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) prípustné a v danom prípade nebola zistená ani vada uvedená v § 237 písm. f) OSP (odňatie možnosti konať pred súdom). So závermi rozhodnutia najvyššieho súdu sa sťažovateľka nestotožňuje, pričom ich považuje za svojvoľné, porušujúce jej označené základné práva podľa ústavy a dohovoru.

5. Sťažovateľka považuje postupy najvyššieho súdu a krajského súdu, ktoré jej *„nedali presvedčivú a logickú odpoveď“* na to, z akého dôvodu považovali *„pohľadávku vo výške 100.000,- EUR titulom Zmluvy o pôžičke zo dňa 2.3.2009, pohľadávku vo výške 220.000,- EUR titulom Zmluvy o pôžičke zo dňa 18.3.2009 i pohľadávku vo výške 331.939,- EUR z titulu zmluvnej pokuty podľa článku III. bod 3.7. Kúpnej zmluvy z 18. 3. 2008 v znení Dodatku č. 1 z 23. 7. 2008 iba za časti pohľadávky zabezpečenej záložným právom a nie za samostatné pohľadávky zabezpečené záložným právom zriadeným na základe záložnej zmluvy zo dňa 20.03.2009 a z akého dôvodu nemohol záložný veriteľ začať výkon záložného práva v čase po splatnosti jednej resp. z dvoch pohľadávok zabezpečených záložným právom treba považovať za odopretie ústavou upraveného práva na súdnu ochranu..., v konečnom dôsledku znamenajúceho odmietnutie spravodlivosti (denegatio iustitiae)...“.*

6. Na základe uvedeného (teda aj jej návrhu na vydanie dočasného opatrenia v doplnení sťažnosti) sťažovateľka (aj vo vzťahu k návrhu na zrušenie rozhodnutia krajského súdu, voči ktorému je lehota na podanie sťažnosti tiež zachovaná) navrhla, aby ústavný súd rozhodol, že jej základné práva označené v bode 1 napadnutými rozhodnutiami

najvyššieho súdu a krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu (bod 2 a 3), porušené boli, zrušil predmetné rozhodnutia najvyššieho súdu a krajského súdu a vec im vrátil na ďalšie konanie. Súčasne tiež požaduje priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 7 817,06 €.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

II.A

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

9. Sťažovateľka namietala najprv porušenie svojich základných práv *inter alia* podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 51/2014 z 10. decembra 2015. Jej podstatná argumentácia týkajúca sa napadnutého rozhodnutia sa koncentrovala (body 4 a 5) najmä na nesúhlas

s právnym názorom najvyššieho súdu, ktorý odmietol ňou podané dovolanie bez záveru, že jej v jej veci bola odňatá možnosť konať pred súdom, a tiež z dôvodu, že „*nevzhliadol existenciu prípustnosti dovolania*“, čím mal porušiť jej uvedené práva.

10. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

11. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v súdnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

12. Ústavný súd preskúmal námietky sťažovateľky a zistil, že jej sťažnosť vo vzťahu k najvyššiemu súdu je zjavne neopodstatnená. Jej argumentácia v dovolaní a nesúhlas so závermi krajského súdu a okresného súdu, ktoré prijali záver o neplatnosti kúpnej zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnosti z 30. septembra 2009 pre rozpor so zákonom, a tak sa kupujúci nestal vlastníkom nehnuteľnosti, je iba pokračovaním jednoduchého práva, t. j. chýba mu potrebná ústavná dimenzia. Obdobne odlišný názor sťažovateľky na skutočnosť,

že v okolnostiach danej veci bolo realizované právo záložného veriteľa vyplývajúce zo záložnej zmluvy z 20. marca 2009 aj napriek tomu, že nie všetky pohľadávky uvedené v zmluve boli splatné, resp. nevzhliadnutie dovolacích dôvodov podľa § 237 písm. f) OSP zo strany najvyššieho súdu, ako aj nedanie odpovedí na niektoré otázky uvedené v bode 5 ešte neznamená to, že boli napadnutým rozhodnutím porušené jej označené práva uvedené v bode 1.

13. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

14. Podstatná argumentácia sťažovateľky teda vo vzťahu k ústavnou sťažnosťou napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu spočívala (body 4, 9 a 12) v jej nesúhlase s odmietnutím podaného dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku z dôvodu jeho neprípustnosti, a to bez toho, aby sa najvyšší súd ako súd dovolací zaoberal vecnou stránkou dovolaním napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a v ňom obsiahnutými právnymi názormi na opodstatnenosť jej nároku na vylúčenie označených hnutelných vecí z konkurznej podstaty úpadcu.

15. V danej veci ústavný súd nezistil, že by napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu bolo svojvoľné, a tak zasahovalo do základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno v nijakom prípade právne závery najvyššieho súdu k otázkam prípustnosti dovolania a k právnemu posúdeniu veci uvedené na s. 18 až 23 v súvislosti s námietkou sťažovateľky, ktorou mala byť jej odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP, považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené. Najvyšší súd ako dovolací súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku podstatné pre posúdenie námietok sťažovateľky v dovolaní interpretoval a aplikoval správne a zrozumiteľne.

16. V súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s namietaným napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne

napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). V tejto súvislosti už ústavný súd iba dodáva, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

17. Ústavný súd v danej veci nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), a preto sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k najvyššiemu súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.B

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

18. Sťažovateľka v súvislosti s napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu namietala tiež porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ktoré však bližšie v sťažnosti neodôvodnila, hoci možno z jej kontextu vyvodit', že k tomu malo dôjsť práve údajnou svojvoľnosťou a arbitrárnosťou záverov napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu. Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a možným porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemožno vzhľadom na to uvažovať ani o porušení jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Z uvedených skutočností teda vyplýva, že sťažnosť sťažovateľky je aj v časti namietajúcej porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy nielen zjavne neopodstatnená, ale v podstate aj riadne neodôvodnená podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

II.C

K namietanému porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu

19. Sťažovateľka v texte podanej sťažnosti a v jej petite namietala porušenie svojich označených práv aj napadnutým rozhodnutím krajského súdu, ktoré odôvodňovala skutočnosťami uvedenými najmä v bode 3 a 5. V tejto časti však ústavný súd jej sťažnosť

odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, keďže sťažovateľka v rozsahu daného splnomocnenia z 21. januára 2016 dala poverenie advokátovi iba v rozsahu napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu (pozri splnomocnenie).

20. V súvislosti s uvedenými nedostatkami ústavný súd pripomína, že tieto nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že advokát je osobou povinnou pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky (a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta) a tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

21. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez toho, aby sa zaoberal opodstatnenosťou jej námietok.

23. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky a jej odmietnutí pre zjavnú neopodstatnenosť vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu a nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu ústavný súd tak nemal relevantný dôvod rozhodnúť aj o dodatočnom návrhu sťažovateľky z 8. marca 2016 na vydanie dočasného opatrenia (odklade vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu). Súčasne sa nezaoberal ani jej ďalšími návrhmi na ochranu ústavnosti (zrušenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a krajského súdu), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2016